

HAANJA-KARULA PUHKEALA

2021. aasta

külastajauuringu tulemused

Metoodika

Küllastajauuringud viiakse kõikidel aladel läbi samal aastal ja ühtsetel alustel. Kasutatav andmekogumismeetod on kohapeal küsitleja juhendamisel täidetav küsimustik. Valimisse kuuluvad 15-aastased ja vanemad küllastajad. Kõikidel aladel kasutatakse standardankeeti, kuhu võib lisada alakeskseid küsimusi.

Kasutatud metoodikad on kirjeldatud käsiraamatus „Küllastajate seire loodusaladel - Põhjamaade ja Balti riikide kogemusel põhinev käsiraamat“. Raamat on internetis kättesaadav aadressil:

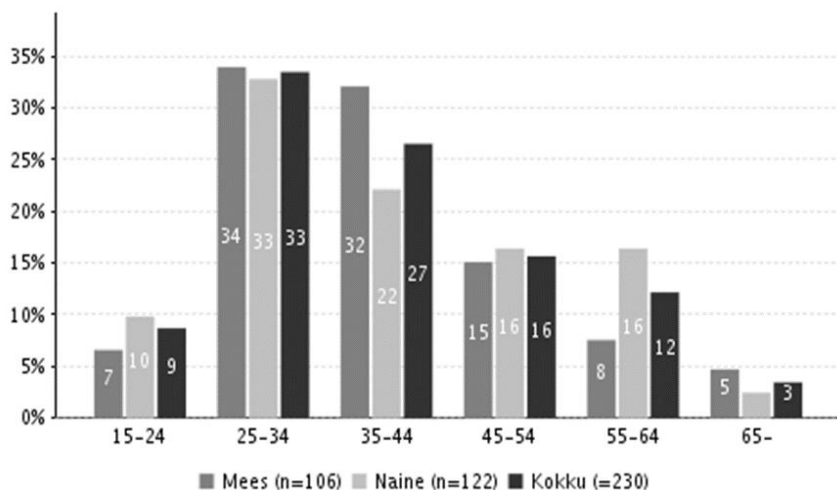
<http://loodusegakoos.ee/files/Kulastajate%20seire%20loodusaladel.pdf>

Perioodil 15. juuli 2020 - 15. juuli 2021 korraldati küllastajauuring kõikidel RMK poolt hallatavatel looduses liikumise taristuga puhke- ja kaitsealadel. Lisaks korraldati uuring Sagadi metsakeskuses.

Haanja-Karula puhkeala küllastajauuringu käigus koguti 284 ankeeti.

Tulemused

Haanja-Karula puhkeala külastajatest oli külastajauuringu andmetel 54% naissoost ja 46% meessoost. Kõrgharidusega inimesi oli 55%, keskeriharidusega 23%, keskharidusega 16% ja põhiharidusega 6% vastanutest. Vastanute vanuseline jagunemine on toodud Joonisel 1.

Joonis 1. Vastanute vanuseline jagunemine sugude järgi rühmitatuna

Puhkeala külastajatest 90% elab Eestis, järgnevad Saksamaa (4%), Läti (3%), Soome ja Poola (1%), seejärel teised riigid. Suurim külastajate hulk elab järgmistes omavalitsustes: Tallinna linn ja Tartu linn (18%), Valga linn (15%), Valga vald (8%), Võru linn (4%), Võru vald (3%), Harku vald ja Antsla vald (2%), millele järgnevad teised omavalitsused.

Puhkeala külastati peamiselt 2-5 inimese seltskonnas (67%) ja 6 või enama inimese seltskonnas (20%), üksinda liikujaid oli 13%. Igas kolmandas seltskonnas viibis ka alla 15-aastaseid inimesi. Seltskond koosnes peamiselt oma pere liikmetest ja sõpradest (Tabel 1).

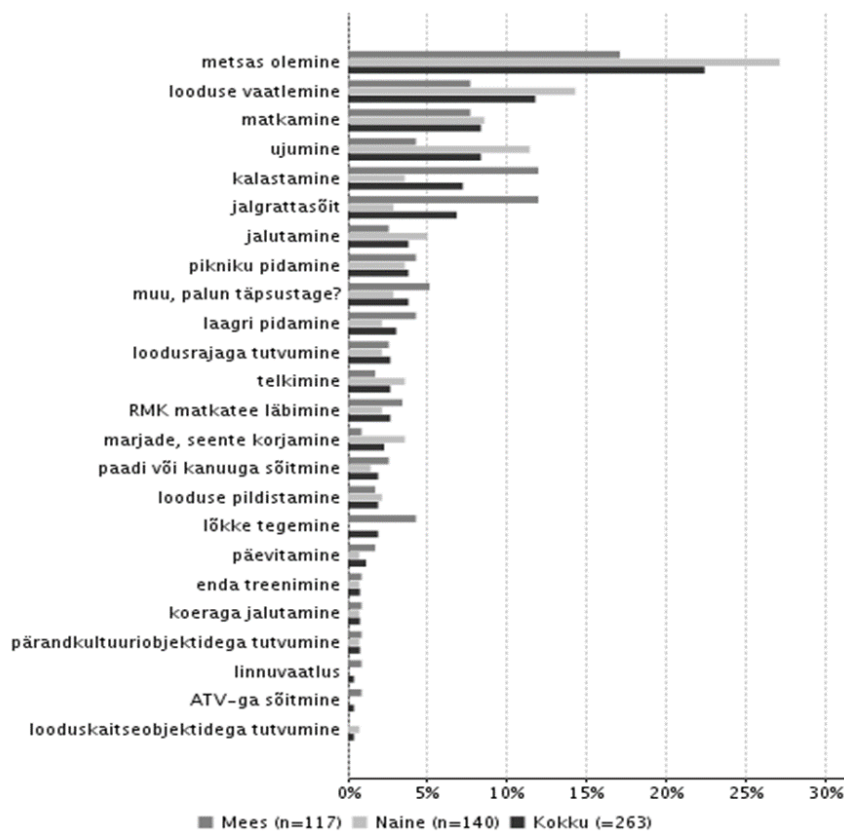
Tabel 1. Seltskonna koosseis

Seltskonna koosseis	tk.	%
oma pere liikmed	152	62
teised sugulased	2	1
sõbrad	67	27
töökaaslased	8	3
klass	3	1
kutse- või ülikooli õpilasgrupp	1	0
klubi, ühing vms	5	2
teised, kes?	6	2
Kokku	244	100

Haanja-Karula puhkeala oli reisi ainus või kõige tähtsam sihtpunkt 59%-le, üks mitmest planeeritud sihtpunktist 32%-le ja planeerimata sihtkoht 9%-le vastanutest.

Tegevused, kus vastanud selle külastuse ajal osalesid või kavatsesid osaleda, olid metsas olemine, looduse vaatlemine, ujumine, jalutamine, lõkke tegemine, pikniku pidamine, järgnesid looduse pildistamine, telkimine, matkamine, päevitamine, loodusrajaga tutvumine, marjade, seente korjamine.

Kõige olulisemateks tegevusteks pidasid külastajad metsas olemist, looduse vaatlemist, matkamist, ujumist, kalastamist, jalgrattasõitu jne (Joonis 2).

Joonis 2. Külastajate kõige olulisem tegevus

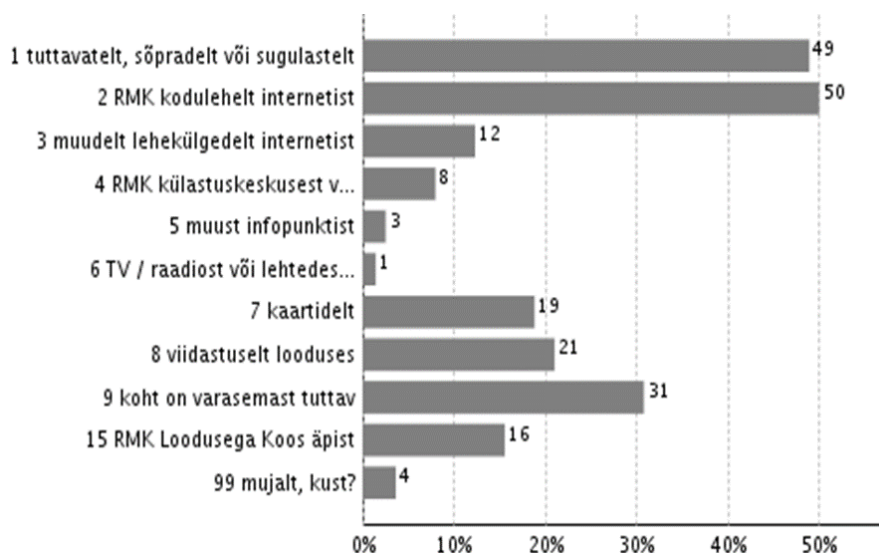
Haanja-Karula puhkeala kõige enam külastatavad objektid olid Paganamaa vaatetorn (25% vastanutest külastas või kavatses külastada seekordse külastuse jooksul), Tellingumäe lõkkekoht ja vaatetorn (24%), Pähni külastuskeskus ja teabepunkt (22%), Oore telkimisala (21%), Metsa kõlakojad (20%), Paganamaa õpperajad (19%), Kõrgeperve lõkkekoht (18%), Luhasoo õpperada (17%), millele järgnevad teised objektid. Keskmiselt külastati seekordse külastuse jooksul 3,25 objekti.

Haanja-Karula puhkeala külastusest 54% tehakse suvel (juuni-august), 17% sügisel (september-november), 16% kevadel (aprill-mai) ja 13% talvel (detsember-märts).

Päevaseid külastajaid oli 28% kõigist külastajatest ja nad viibisid puhkealal keskmiselt 4,8 tundi. Ööbijaid oli 72% ja nad viibisid puhkealal keskmiselt 3,3 ööpäeva (mediaan 2 ööpäeva). Ööbijatest 41% veetis alal ühe öö, 29% kaks ja 10% kolm ööd. Peamiselt kasutati ööbimiseks telkimisalasid ja lõkkekohti, aga ka metsaonne, metsamaju ja majutusettevõtteid. Esimest korda Haanja-Karula puhkealal viibijaid oli 36% külastajatest.

Alale saabumiseks kasutatakse ülekaalukalt sõiduautot (77% vastanutest). Alal liikumiseks kasutatakse samuti kõige enam sõiduautot (70%), millele järgneb jalgratas (12%), sõiduauto haagissuvilaga või matkabuss (7%), jalgsi liikujad (5%), tellitud buss (3%), liinibuss ja kanuu, süst või sõudepaat (1%).

Ala kohta informatsiooni hankimise kohta annab ülevaate Joonis 3.

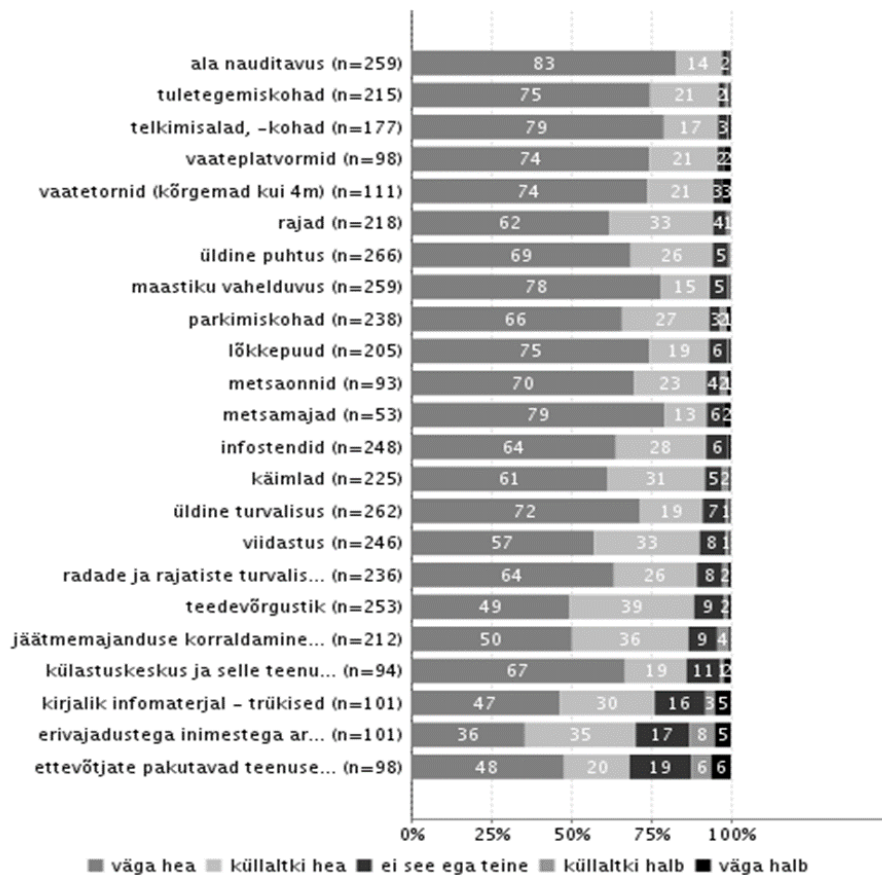

Joonis 3. Informatsiooniallikas

Rahakasutuse hindamiseks paluti vastajatel arvestada kulusid, mida nad on teinud või kavatsevad teha puhkealal ja selle ümbruskonnas seekordse reisi jooksul. 48% puhkealal käinutest kinnitas, et oli seekordse külastusega seoses raha kulutanud. Külastajad kulutasid keskmiselt 66,42 eurot külastuskorra kohta (mediaan 40,00 eurot). Kõige enam kulutati raha ostudele kauplustest, seejärel majutusele, ostudele bensiinijaamadest ja kohvikutes ning restoranides.

Külastajate tähtsamad puhkusemotiivid olid ilusad maastikud, looduse tunnetamine, mürast ja saastest eemal viibimine, meelerahu, stressi maandamine, viibimine koos oma seltskonnaga, tutvumine alaga, looduse tundmaõppimine jne.

Üldiselt hinnati puhkeala teenuste ja rajatiste kvaliteeti ning keskkonda positiivselt. Parimaks hindasid puhkeala külastajad tuletegemiskohtade, telkimisalade ja -kohtade, vaateplatvormide ja vaateornide, radade kvaliteeti. Halvima hinnangu andsid külastajad ettevõtjate pakutavatele teenustele ning erivajadustega inimestega arvestamisele (Joonis 4).

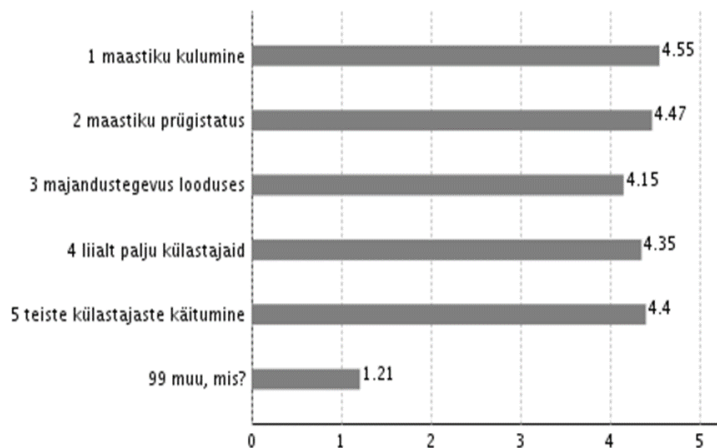

Joonis 4. Teenuste ja rajatiste kvaliteet

Teenuste ja rajatiste hulgaga tervikuna oli rahul 98% vastajatest. Kõige madalama hinnangu andsid külastajad ettevõtjate pakutavate teenuste hulgalet.

Haanja-Karula puhkeala külustus vastas üldjoontes külastajate eelnevatele ootustele nii looduskeskkonna, puhkekohtade-rajatiste kui ka harrastusvõimaluste osas.

Külustust potentsiaalselt häirivaid tegureid hinnati võrdsel tasemel madalalt (Joonis 5). Muude häiringute all nimetati erinevaid rajatiste seisukorra, külustajate käitumise ja looduskeskkonna tingimustega seotud aspekte.

5 = üldse mitte, 4 = küllaltki vähe, 3 = ei see ega teine, 2 = küllaltki palju, 1 = väga palju

Joonis 5. Külastust häirivad tegurid

91% külastajatest tundsid, et tänu Haanja-Karula puhkeala seekordsele külastusele suurenes nende sotsiaalne, vaimne ja füüsiline heaolu. Kolmest näitajast enim suurenes vaimne heaolu.

Küsimusele, kus paluti hinnata külastuse mõju oma tervisele ja enesetundele rahalises väärtuses, olid külastajad sagedamini välja toonud summa 120 eurot, mis on võrreldav puhkusepaketiga kodumaal.

Küsitluses paluti vastajatel hinnata ettevõtjate poolt pakutavate teenuste vajadust eurodes ühe inimese kohta. Kõige enam tuntakse puudust toitlustusest (35% uuringus osalejatest) ja kauplustest (30%), seejärel majutusest (28%), spordi- ja harrastusvõimalustest (20%) ning juhendatud retkekorraldusest (10%). Enim nimetatud summad inimese kohta eest oli 50 eurot ostude eest kauplustes, 30 eurot majutuse eest, 20 eurot toitlustuse ja juhendatud retkekorralduse eest ning 10 eurot spordi- ja harrastusvõimaluste eest.

Külastajauuringutulemuste põhjal arvatatud Haanja-Karula puhkeala võrreldav külastajarahuloluindeks oli 4,54 (üleriigiline loodusala külastajarahuloluindeks oli 4,45).